

Resonans – kemien mellem mennesker

v/ Joanna Gulløv Widding

Resonans er ikke en teoretisk tilgang til det sociale arbejde – det er den ubeskrivelige kemi mellem mennesker, der gør, at man svinger godt sammen.

Ved at tage udgangspunkt i begrebet resonans kan man få en ny indsigt i relationen mellem mennesker; i dette tilfælde relationen mellem en bruger og en fagperson.

På netværksdagene d. 14. og 15. maj 2012 mødtes en lang række af de aktører, der arbejder med socialt udsatte grønlændere i Danmark, for at få ny inspiration og idéer til deres arbejde samt for at udveksle erfaringer hinanden imellem. Ét af emnerne på tapetet var *resonans*, som blev præsenteret af Michael Freiesleben, der har en baggrund som psykiatrisk plejer og socialpædagog, og som har beskæftiget sig med begrebet resonans i det sociale arbejde i mange år.

Brugerpanelsmøde

I slutningen af april 2012 deltog Michael Freiesleben i et brugerpanelsmøde afholdt (af Socialt Udviklingscenter SUS) i Kammak i Århus. På dette møde deltog 15 grønlændere fra henholdsvis Vejle, Aalborg og Aarhus, der alle har erfaring og været i kontakt med det sociale system i Danmark. Formålet med mødet var at afdække deres oplevelser og tanker om deres relationer til fagpersoner, der hjælper dem.

Brugerpanelet pointerede fx, at det er vigtigt, at de professionelle møder brugerne med en positiv indstilling, åbenhed og hjælpsomhed. Brugeren spejler sig i den professionelle og omvendt – så et smil kommer man langt med. Fagpersonen skal kigge brugeren i øjnene og ikke ned på sagsmappen. Derudover er det vigtigt at have for øje, at det tager tid at opbygge tryghed og hermed den gode relation.

Sproglige misforståelser kan ligeledes skabe en negativ relation, det er derfor til tider en god idé at inddrage en tolk. Klarlæg behovet for en tolk fra starten.

Mange danskere har fordomme om og forforståelser af grønlandere, og det kan mærkes. Dette gælder dog også den anden vej. Det er vigtigt, at begge parter har en kulturel forståelse for den anden, således at eksempelvis den danske professionelle har tålmodighed med den grønlandske bruger, der ofte har brug for *tid*, inden han eller hun handler på en udfordring. En af brugerne udtrykte det således: *"Grønlandere er gode til at 'gå i baglås'. Så hvis man møder en fagperson og hun spørger: Hvad kan jeg hjælpe med? Så bliver man hurtigt opmærksom på alle de problemer man har, og går i baglås. Vi lukker simpelthen bare af, og så tror fagpersonen at alt er godt"*.

Med disse pointer som udgangspunkt tog Michael Freiesleben fat i begrebet resonans.

Resonans

Michael Freiesleben er inspireret af og arbejder sammen med den svenske psykolog Lars Lorentzon. Lars har beskæftiget sig med resonans i en række år, og er forundret over, at han ikke blev opmærksom på dette fænomæn tidligere. I Lars' bog *"Vredens pedagogik"* beskriver han, hvordan han, i sit arbejde med socialt udsatte, er blevet opmærksom på den særlige kemi, der kan opstå i et møde mellem to mennesker. Dét, at to mennesker føler sig trygge ved hinanden og 'svinger sammen', er resonans (genklang/samklang).

Resonans er altså et svært begreb at definere og italesætte, og er mere en fornemmelse end et faktum. Hvis to parter ikke oplever resonans, når de møder hinanden, men i stedet oplever *dissonans*, fungerer relationen ikke optimalt, og parterne føler sig ikke trygge og tilpas nok til at dele deres tanker, oplevelser, erfaringer og udfordringer med det andet menneske. Med idéen om resonans i baghovedet kastes der nyt lys over samtalerne mellem socialt udsatte og fagpersoner.

Matchning som metode

Michael Freiesleben fremhæver metoden 'matchning' som en måde at operationalisere resonans på. Matchning handler om at matche den rette professionelle med den rette bruger, så der opstår den resonans der skal til, for at fagpersonen kan hjælpe brugeren.

I de fleste sammenhænge i det danske system får en bruger tildelt en professionel (fx en kontaktperson), og så forventes det, at en relation etableres og fagpersonen får hjulpet brugeren på rette kurs. Men hvis ikke parterne 'svinger sammen' – har resonans – kan relationen så fungere hensigtsmæssigt? Kan man skabe resonans, hvis man ikke føler den i begyndelsen? Til det siger Lars Lorentzon; *"Hvis der ikke er resonans(mulighed) mellem to mennesker, så hjælper hverken tid, kompetencer eller gode hensigter"*. Michael supplerer: *"En god socialarbejder er som en jazzmusiker. Man skal være klar på at improvisere i henhold til sine 'medmusikanter', altså brugeren, og have den rette timing, situations-fornemmelse og intuition. Dialogen er tosidet."*

Michael tager fat i et eksempel om Emil fra Lønneberg for at illustrere resonans. I et klip fra filmen om Emil fra Lønneberg ser vi Emil møde borgmesterens søn for første gang. I filmen lyder det: *"Når to drenge på præcis samme alder møder hinanden, så tændes der et lys i deres øjne"*. Klippet viser hvordan Emil oplever denne helt særlige kemi, resonans, med borgmesterens søn, som italesættes som et såkaldt 'lys i øjnene'.

En gensidig værdi

Mange kommuner er begyndt at tage resonans-begrebet til sig, og forsøger at give borgerne mulighed for selv at vælge, den fagperson de ønsker. Dog kræver resonans også, at den professionelle føler 'kemien', ellers fungerer relationen ikke. Som Lars Lorentzon siger: *"Når der er god resonans, får den professionelle også noget fra borgerne. Den professionelle skal ikke bare give. Det handler om gensidig vinding. Begge parter skal have noget ud af samværet"*.

Michael fortæller, hvordan det kan være en god idé at arbejde team-baseret, således at den enkelte bruger kan vælge den person i teamet, han eller hun fungerer bedst med. Det er dog vigtigt at have for øje, at nogle mennesker kan opleve dette fravalg meget negativt, så det er væsentligt at have retningslinjer og en god procedure for en såkaldt 'udvælgelses-proces'.

På netværksdagene blev resonans diskuteret og vurderet. Enkelte deltagere fandt begrebet en smule provokerende, mens andre følte en dybere indsigt i deres arbejde.

En af deltagerne siger: *"Resonans-begrebet provokerer mig. Det er jo netop en udvikling for os, som professionelle, at få en relation til at fungere. Vi overvejer med os selv, hvad der ikke fungerer, og ændrer på det. En anden deltager siger: "Vi arbejder jo i et asymmetrisk forhold, der er opstået, fordi brugeren har behov for hjælp. Så for mig handler det mere om at blive 'inviteret indenfor' og få lov til at hjælpe. Vi skal have skabt et tillidsbånd – deri ligger resonansen for mig"*.

Michael pointerer, at resonans ofte er vigtigere i de relationer, der er mere følelsesmæssige funderet, end i dem, der handler om praktiske sager. Men det er vigtigt, at resonans bliver bragt frem i lyset, og at det ikke bliver 'forbudt' at sige *"Vi fungerer ikke sammen – jeg kunne rigtig godt tænke mig at få hjælp/snakke med en anden i stedet for."*